

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta
dan praznik, dan poprej.Dopisi naj se izvolijo fran-
kovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje
po 20 vinarjev od garmond-
vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Leto XXI.

V Celovcu, 12. junija 1902.

Štev. 24.

Nezdrave razmere pri naših
sodiščih.

(Iz govora g. poslanca Iv. Vencajza.)

II.

Koroška zatirana!

Okrožju višjedeželnega sodišča v Gradcu se prišteva tudi kronovina Koroška. Preiščimo nekoliko ondotne sodnijske razmere in prepričali se bomo, kako se ondi goji pravica in kako se pravičnim zahtevam zadostuje. Nihče ne bode pričakoval, da bi se koroškim Slovence, katerih je dobra tretjina prebivalstva, v tem oziru dobro godilo. Ako pride mirni opazovalec, kateri pozna lepi državni osnovni zakon in ima gorko sočutje s pridnim, svojemu vladarju tako zvesto udanim národom, kakor so koroški Slovenci vedno bili in so še, bode opazil marsikatero čudo. Iznenađen se mora za glavo prijeti in vprašati: Spada li Koroška tudi k pravni državi avstrijski? Je-li mogoče, da vlada, ki bi morala ščititi občni blagor vsega prebivalstva, ponižuje 100.000 državljanov tako, da se upa vsak politični pobalin norčevati se z grenko usodo teh tlačanov?

Mesto enakopravnosti vlada tam preziranje malih. Slovenec ondi nima prostora, kjer vlada očetovsko deli svojim otrokom darove. Stari avstrijski pregovor: „Justitia fundamentum regnorum“ (Pravica je podlaga držav) nima koncem 19. stoletja v Koroški veljave in ta pregovor ima v začetku 20. stoletja pravico le še na papirju.

Ako stopiš na Koroškem v kako sodnijsko pisarno, si že v sredi izključno nemškonacionalne družbe. Seveda, kjer nadvladuje tako mišljenje, ni za Slovenca prostora. Slovenski domačini, ki so si izvolili uradniški poklic, in teh je zelo malo, so vsi izven dežele nastavljeni in vrata so jim zaprta v domovino. Nasprotno sedijo v domačih koroških službah ptujci, ki ne znajo slovenskega jezika in nimajo ljubezni do slovenskega národa, nasprotno mu javno in jasno kažejo svoje zaničevanje. Nezanje slovenskega jezika ni razlog, da ne bi bil postavljen za sodnika med Slovenci človek, ki ne razume prav nič njihovega jezika, tem manj, da bi govoril slovensko. Pravičnost je slepa, na Koroškem je poleg tega pa tudi še mutasta!

Ker sodniki ne razumejo strank, morajo nastopiti tolmači, pa ne jezika zmožne osebe, marveč pisarji, ki komaj za silo razumejo koroški dialekt, slovenskega jezika pa čisto nič ne poznajo. Kake so razsodbe po takih obravnava, ko je vendar dostikrat posamezni izraz temelj razsodbe, si lahko mislimo. Tudi se večkrat pripeti, da ta ali oni uvideva ničevost takega pravosodja, toda kaj pomaga to? Višjim oblastvam se pošiljajo vedno najlepša poročila o uglednih sodiščih in kako je ljudstvo hvaležno za-nje. Sodna uprava gotovo ne pozna teh nepravilnih razmer, sicer bi ne bilo razumljivo, kako da bi jih ne bila že ustavila. Po znanem „binkoštnem programu“ so nemški nacionalci svetu povedali, da Slovenci kot taki nimajo pravice na Koroškem, in to uveljavlja vlada, ali prav za prav predsednik višjega deželnega sodišča na ta način, da nastavlja po Koroškem med Slovence uradnike, ki ne razumejo slovenskega jezika, in ki ne morejo z njimi obravnavati v materinem jeziku, edinem, katerega razume ljudstvo. Tako početje jasno kaže, da služi vlada le eni stranki.

Številke govori!

Da se poučimo o resničnosti mojih trditev, naj govori dejstva. Koroška šteje 361.108 prebivalcev, in med njimi je 101.030 Slovencev. Te številke bi morale prepričati vsakega, da bi vsaj tretjina sodnih uradnikov koroških morala slovenski govoriti in pisati. To pa ni istina.

V okrožju sodišča celovškega stanuje 17.044 Slovencev in 16.145 Nemcev, in pri tem sodišču je le eden uradnik nastavljen, ki je zmožen uradovati slovensko.

V boroveljskem sodnem okraju stanuje 9339 Slovencev in 1400 Nemcev. Pri tem sodišču ni uradnika, ki bi znal slovensko. Prav tako je tudi v sodnem okraju podklosterskem, kjer stanuje 6534 Slovencev in 1677 Nemcev, in istotako v Rožeku, kjer stanuje 7554 Slovencev in 1109 Nemcev.

V sodnem okraju velikovškem stanuje 12.731 Slovencev in 4746 Nemcev, in vendar razume ondi le načelnik sodišča slovensko, dva pristava pa ne moreta z ljudstvom obravnavati, ne da bi ju podpiral tolmač. Okrajno sodišče Dobrlavas, kjer stanuje izključno Slovenci, vodi danes Slezijec, ki ne zna besedice slovensko, in tako gre — cum gratia in infinitum.

Nič bolje pa ni tudi pri edinem sodnem dvoru v deželi, to je v Celovcu. Slovenskega jezika je ondi zmožen predsednik z dvema članoma, vsi drugi člani sodnega odbora pa ne morejo sestaviti slovenskega zapisnika. Nastavljenih je ondi dvajset avskultantov, toda le dva sta slovenščine večša. In ker so avskultantje perovodje, se le redkokedaj primeri, da vidijo slovenske stranke v civilnih pravih slovenski zapisnik. V kazenski pravdi se pa sicer slovensko ne zapisuje, in tudi preiskovalni sodnik zapisuje v drugem jeziku, kakor mu slovenski obtoženec ali prič odgovarja. V sled takih razmer pri sodnem osebju nastopajo pa še druge nerednosti, kar hočem dokazati.

Leta 1882. je izdalo ministerstvo za vse Slovene in tako tudi za Korošce, jezikovno naredbo, v kateri se določuje, da ima Slovenec pravico, v svojem materinem jeziku obravnavati pred sodiščem, in da se mora v istem jeziku, kakor se obravnava, sestaviti tudi zapisnik. Kako se izvršuje ta naredba na Koroškem?

Kako obravnavajo.

Pri okrajnem sodišču v Celovcu se je vršila leta 1898. med slovenskima strankama pravda zaradi motenja posesti. Obravnavalo se je pa v nemškem jeziku, ker ni bilo sodnika, ki bi bil zmožen slovenščine, če tudi so v tem okraju, kakor sem prej navedel, Slovenci v večini. Isto leto se je zapisal pri okrajnem sodišču v Borovljah pri obravnavi s slovenskimi strankami nemški zapisnik, in to proti izrečnemu ugovoru strank; to pa zaradi tega, ker sodnik, kakor je sam priznal, ni bil zmožen sestaviti slovenski zapisnik.

Pri deželnem sodišču v Celovcu se je vršila kazenska obravnava proti človeku iz Kranjske, ki je bil edino slovenskega zmožen, s pomočjo tolmača, ker k obravnavi poklicani zapisnikar — trdi Nemeč — ni mogel narediti slovenskega zapisnika, in vzklicna obravnava proti štirim fantom iz Dobrlevasi se je morala iz istega razloga prestaviti.

Prav enaki slučajji so se zgodili pri okrajnih sodiščih v Rožeku, Št. Pavlu in drugih, a jaz jih ne bom nadalje razvijal in visoko zbornico s tem nadlegoval; povem pa, da imam na razpolago veliko množico enakih slučajev.

Leta 1899. so poslali nadzorno pritožbo o teh razmerah na višje deželno sodišče v Gradec, in

PODLISTEK.

Višarske procesije.

S sv. Višarij, koncem maja.

Precej v začetku pobožnosti pride več procesij, katere dohajajo vsako leto ob določenem času. Cenjeni „Mirovi“ bralci mi blagohotno dovolijo, da jih naštejemo po vrsti: Prva pride celjska procesija iz Celja in cele savinjske doline. Romarji pridejo sem v torek pred binkoštni ob 1/2 10. uri zjutraj in odidejo ob 8. uri zjutraj drugega dne. Bilo jih je letos blizu 800. Čeprav so vsi zmučeni, premočeni in zmraženi, vendar ne zapaziš na njih obrazih nobene otožnosti. Sreča jim sije iz obrazov in veselega srca prepevajo krasne Marijine pesmi v cerkvi in zunaj cerkve do pozne noči!

Druga je podjunska procesija; to so koroški Slovenci iz Podjune in iz pliberškega okraja. Na Višarje pridejo v sredo ob 4. uri popoldne in odidejo v četrtek zjutraj. Teh je le malo, ker nimajo takih „vojvod“ kakor Štajerci, da bi jih navduševali za daljno pot in jih vodili.

Tretje večje krdelo romarjev tvori ljubljanska procesija, ki pride v četrtek ob 1/2 10. uri dopoldne in odrine v petek dopoldne.

Četrta večja procesija, kakih 200 romarjev, pride iz Slov. Gradca in iz Skalž v četrtek popoldne in zapusti sveti kraj v petek predpoldnem. I Slovenci teh dveh procesij pejejo jako lepo in ubrano pobožne pesmi na čast božji Materi ter kažejo z vsem svojim vedenjem, da jih je pipe-

ljala in napotila k Devici Mariji svetovišarski prava, pristna in srčna pobožnost.

Na binkoštni torek ob večernem mraku pridejo kot peta procesija Nemci iz zgornje Štajerske in iz Brež, Št. Vida in Trga na Koroškem. Drugetkrat je teh veliko, a letos jih je vsled hudega vremena mnogo obupalo in so se vrnili med potjo domov, tako da jih je semkaj dospelo okrog 150. „Soviel Geistliche, soviele Amter“, t. j. kolikor duhovnov, toliko petih sv. maš hočejo imeti in vstrajajo od prve do zadnje v cerkvi, naj je še tako mraz.

V četrtek po binkoštih je prišla mala truma iz graške okolice pod vodstvom stare zakonske dvojice „Barencljeve“. Bilo jih je ravno 27. Nad njihovo pobožnostjo ne sme nihče dvomiti, ali njih vedenje in posebno njihovo petje pa nehoté potegne človeku ustnice v nasmeh. V soboto po drugi sv. maši zapojejo Devici Mariji v slovo sledečo, malo čudno pesem: „Pfüat di Gott, pfüat di Gott viel tausendmal — vielleich is heunt schô s'letzemal“ — „Z Bogom, oj z Bogom več tisočkrat, morda je danes že zadnjikrat.“

Sedma in zadnja procesija dozdej so Kranjci iz Škofje Loke in okolice, ki dospejo v soboto zjutraj in se vrnejo na nedeljo presvete Trojice. Njih število je bilo primeroma veliko.

V prejšnjih časih so bile vse te procesije veliko mnogoštevilnejše, dočim zdaj njih število pojemajo. Kaj je neki pravi vzrok? Čudno je, da pride iz Koroške tako malo organizovanih procesij. Ker od nikoder ni sila daleč, bi pač ne bilo tako težko spraviti par sto ljudi v enem okraju skupaj, ki bi bili volje vzeti romarsko palico v počeščenje Device Marije!

Skoraj vse procesije so se sprejele slovesno od enega, večasih tudi od treh duhovnov in ravno tako odslovile. Pri sprejemu in slovesu je navadno kratek nagovor, zvečer po prihodu pa pridiga v cerkvi. Ganljivo je gledati, kako se pomika sprevod med petjem in glasnimi molitvami proti Marijinemu svetišču. Če potem gledaš zvečer v cerkvi neštivilno lučic in vidiš, kako blišči pozlačeni altar in milostna podoba Matere božje v čarobni luči, ter opazuješ, kako klečijo romarji pred tronom Marijinem in točijo samega veselja in same pobožnosti svitile solze, se ti raztopi tudi tvoje srce in z romarji vred se moraš solziti i ti. Ginjen je vsakdo in prizor takega večera ostane človeku neizbrisljiv v spominu. Tu sem naj pride, kdor želi videti pravo pobožnost in vročo ljubezen do Marije Matere božje. Tu sem naj pride, kdor taji moč nadnaravnih bitij in osramočen si bo moral sam priznati, da je na krivej poti. —č.

Kosa in kamen.

(Poslovenil Rožan.)

Dve značilni postavi. Danes ne živite več, a ni še dolgo, kar ju pokriva črna zemlja. Bila sta gozdar Židek iz Gorič in bajtar Vele iz Dolinč. Samo da je imel Vele bližje v Goriče, ki so na klanšu, kot v Dolinče. Vele je namreč imel svojo bajto pod klancem, nad klancem pa se je takoj pričela ravnina, kjer so velike njive, ki spadajo k Goričam. Iz goriških njiv je po zimi veter veselo odpihaval sneg na klanec, tja do bajte Velejeve.

Enkrat v nedeljo popoldan se je Vele opravil, obul visoke škornje in hajd v Goriče! Nič ni gle-

le-to jo je rešilo 12. sušca 1899 z navadnim izrekom, da se bo o njej ukrenilo, v kolikor so poizvedbe pokazale, da je potreba. Znano ni, kaj se je o pritožbi poizvedovalo, znano pa je, da se ni ničesar ukrenilo.

Notarji.

Jednake razmere so tudi pri koroškem notarijatu. Za celo tretjino prebivalcev dežele je nastavljen le en notar, ki zna slovensko govoriti in pisati. Koroški Slovenec mora torej svoj denar plačevati za delo, ki ga ne razume. Vsi slovenski notarji, ki so bili v zadnjem času nastavljeni na Kranjskem in Štajerskem, in vsi izprašani kandidati so prosili za koroška notarska mesta, a vedno so jih zavračali, ker Slovenec nima pravice biti nastavljen na Koroškem, kakor to javlja „binkoštni program“, in ta program dejansko izvršuje predsednik višjega deželnega sodišča v Gradcu.

Jaz upam, da njegova ekscelencija, gospod pravosodni minister, in da cela sodna uprava teh koroških razmer ne pozna, sicer bi moralo biti v Avstriji slabo za pravosodje, ako bi krmilar pravosodja podpiral take nezakonitosti; to bi bil čim krutost! Danes sem jaz v visoki zbornici v navzočnosti toliko prič to povedal gospodu pravosodnemu ministru in vsled tega nastane za visoko vlado dolžnost, da preiskuje sodne razmere na Koroškem, in ukrene, da bode tudi koroški Slovenec dobil svoje pravo. Na Koroškem je znano, da domači slovenski sin nima sreče kot uradnik pri sodiščih, in vsled tega se le malokdo upa pričeti sodnijsko karijero. Treba bi bilo mladež pridobiti za ta stan, in sicer na ta način, da bi se slovenskim pravnikom na vseučilišču podeljevalo ustanove proti temu, da obljubijo pozneje službovati na Koroškem.

Pred leti je vlada privolila sedmim avskultantom pripomoček, da bi se priučili slovenskega jezika, a na to se je pozabilo, in ona pripomoček se deli zdaj pravcatim Nemcem, ne da bi jim bilo treba učiti se slovenskega jezika. Oni spravijo denar, ne napravijo nikake preizkušnje iz slovensčine in dobodo najboljša sodna mesta, sklicujoč se na to, da so uživali ono vladno podporo, kot bi to dokazovalo, da so se slovensčine priučili. Dejansko ne razumejo jezika in uradujejo s tolmači.

Zemljiške knjige.

Prav tako je s koroškimi zemljknižnimi uradniki. Zemljiška knjiga je za to ustanovljena, da urejuje varnost zemljiškega posestva in varnost zemljiškega kredita. Vsak davkoplačevalec ima pravico od države zahtevati, da je zemljiška knjiga v njegovem maternem jeziku. Vendar pa ni v celi deželi niti enega zemljknižnega uradnika, kateri bi bil bodisi pri zemljknižni preizkušnji dokazal znanje slovenskega jezika, ali da bi v uradu pokazal to svojo zmožnost.

In zakaj ne? — Ker ni izpraševalne komisije niti pri deželnem sodišču v Celovcu, niti pri višjem deželnem sodišču v Gradcu, ki bi izvrševala zemljknižno preizkušnjo v slovenskem jeziku.

Treba odpomoči.

Prosim torej ekscelencijo gospoda pravosodnega ministra, da ta dejstva, ki sem jih navedel, resno uvažuje in pri imenovanju sodnih uradnikov za Koroško ne pripušča, da bi oni sloji, ki so zdaj

dal, da mu ojstri sneg seka v obraz, samo kučmo je potegnil čez ušesa. Prišel je v gostilnico, kjer je krčmar Bukovac bil ob enem tudi župan. Vele si je naročil za „groš“ boljšega in rekel: „Gospod župan, pošljite po gozdarja Žideka.“

„Ali je vam dolg čas za njim?“

„Dolg čas, ne dolg čas — bova se tukaj poravnala.“

Župan je poznal oba brata in je mislil, da ima Vele kako šalo. Po Žideka je pa vendar poslal. Gozdar je takoj prišel in se je čudil, da mu Vele ni napisal kakor drugokrat. Sam si je tedaj kupil žganega, a Veleju tudi ni napisal. Ko se je napisal, je vprašal Veleja: „No, kaj hočeš?“

„Kaj hočem? Kar je preveč, je preveč! Veš, da imaš skoraj vse njive le ti nad mojo bajto na ravnini. Veter ves sneg odpiše na moje; in to trpim že dvajset let — zdaj pa je dovolj. Če hočeš zlepa, spravi sneg, kar ga je veter napihal s tvoje na moje, če pa ne, grem k sodnji.“

Nad to ne čudno zahtevo se je zavzel ne samo Židek, ampak tudi župan. Ko je pa Židek videl, da je Vele čim bolj razjarjen, je začel prositi. „No veš“, reče počasi, „zdaj nimam časa, a rad ti plačam, le do binkošti mi tam sneg pusti.“

Župan se je grizel v ustnice, ali Vele reče: „Ali zastonj?“

„Koliko hočeš zato?“ vpraša Židek.

„Naj bo, tebi to storim, a drugemu bi tega primaruha ne storil. Daš za pet litrov piva!“

„Velja, ali če mi ga tam ne pustiš do binkoštih, plačam ti deset litrov piva.“

„Velja“, rekel je zopet Vele, „gospod župan je priča.“

njegovo zaupljivost zlorabili, še naprej omadeževali ugled justične uprave z nepravilnim postopanjem.

Kakor se sliši, razmotrivajo prav zdaj v znanih krogih, da bi mesto podpredsednika pri deželnem sodišču v Celovcu zastavili z novo močjo. Dovoljujem si ob tej priložnosti opozarjati gospoda pravosodnega ministra, da zahteva zakon pravčnosti od prihodnjega podpredsednika znanje slovenskega jezika v besedi in v pisavi, in da bi moral slovenski rod na Koroškem videti v imenovanju pravnika za podpredsednika, ki bi ne znal popolnoma drugzega deželnega jezika, za premišljeno razburjenje in za hud udarec v obraz pravicoljubju, in če bi bil ta kandidat tudi desna roka grofa Gleispacha.

Polagam ekscelenciji gospodu pravosodnemu ministru na srce, da je resnično prijatelj pravice in vzglednega pravosodja, in če je pravicoljuben, kakor se o njem trdi, in kar je tudi pri raznih slučajih že dokazal, da naj popravi ono, kar je zlega v okrožju višjega deželnega sodišča v Gradcu. Ako to zlo odpravi na pravi način, mu bo narod, katerega imam čast tu zastopati, hvaležno rekel: To je bil velik mož!

Zadružno vprašanje.

Ker so se zadnji čas vršili razni razgovori o zadružnem razvoju na Koroškem, se čutim dolžnega kratko pojasniti, o čem se je dogovarjalo, da bodo prijatelji naših zadrug znali, pri čem da smo.

Nemška krščanska stranka v deželi se je začela zadnja leta živahno gibati, ustanovila je že 50 posojilnic in te so se združile v zvezo „Centralkassa“, med tem ko deželna zveza liberalnih Nemcev šteje le 37 društev. Take zveze želelo je poljedelsko ministerstvo združiti, da bi se z državnimi sredstvi lažje enakomerno podpirala vsa društva, in povabilo se je predsedništvo „Centralkasse“ naj se pismeno izrazi o tem načrtu. Vladi se je na to vposlalo obširno poročilo o naših razmerah, ter se ji je povedalo, da je združitev nemogoča. Potem je vlada povabila na dan 26. majnika zastopnike deželne zveze „Centralkasse“, deželnega odbora, kmetijske družbe in gospodarske zadruge Sinške k skupnemu posvetovanju na Dunaj. Pri tem posvetovanju se je govorilo obširno, kako bo treba boljše uravnavati uradovanje deželne zveze in ob enem tudi delovanje kmetijske družbe. Zastopnik „Centralkasse“ poročal je o delovanju krščanske stranke v deželi in o njenem položaju nasproti nemško-radikalni gospodi.

Govorilo se je tudi o združenju slovenskih posojilnic in zadrug z nemškimi in pri tej priložnosti je dr. Artur Lemisch povedal „veselo“ vest: „Da so radikalni Nemci volje vsprejeti Slovence v svoje krilo — ne pa krščanske Nemce!“

V tem smislu se ni doseglo ničesar. Ministerstvo je pa obljubilo, da se bo od deželne vlade v svet, ki ima pri vladi društvo priporočati v podporo, pozval tudi zastopnik „Centralkasse“ in en zastopnik slovenskih posojilnic in zadrug v deželi. Predlog, da se naj zastopajo zadruge po celjski „Zvezi“, ker so večinoma tej pridružene, se je odklonil, da pa se bo pozvala ali posamna oseba, ali pa se bo dalo slovenskim zadrugam naročilo, naj skupno imenujejo svojega zastopnika za ta svet.

In Židek je svojo takoj plačal — popila sta namreč pet litrov piva in bila sta zopet dobra prijatelja. Ko sta šla narazen je Židek ukazoval: „Pa ta sneg mi tam pusti do binkošti!“

„No, saj veš, da pustim“, je obečal Vele.

Pust je bil dolg in predno je bila velikanoč ni bilo o snegu nobenega sledu. — Židek je čakal, ali bo Vele kmalu prišel v Goriče. A ta kakor bi s snegom vred skopnel. Dal ga je tedaj Židek poklicati k županu in Vele je ves potr prišel.

„Tedaj kaj je; zdaj je še-le velika noč, a snega ni“, je začel Židek.

„Ko je skopnel“, se je Vele opravičeval.

„To me nič ne briga. Ti si rekel, da mi ga pustiš tam do binkošti — tedaj si ga imel tam pustiti.“

Jaz se takrat nisem spominjal, da to ni mogoče.“

Poznaš najin dogovor. Ali plačaš deset litrov piva, ali pa grem jaz k sodnji in bom zahteval odškodnino.“

„Nič ne boš opravil; to je neumnost.“

„Nobena neumnost. Gospod župan je priča. Reci, hočeš-le plačati ali ne?“

„Sodnije se bojim. Rajši plačam, a drugokrat bom na-te pazil,“ je privolil Vele.

In pila sta ga vnovič — kot brata.

Smešničar.

* **Premeten.** Agent zavarovalnice: „Po tistem tarifu bote plačali 100 goldinarjev, in ko bi prej umrli, dobi vaša žena 500 goldinarjev na leto.“ — Mož: „Tega pa nočem; jaz hočem tak tarif, po katerem bo žena prej umrla.“

Zaradi zadruge v Sinčivasi je ministerstvo obljubilo, nekoliko predrugečiti pravila, da bo zadruha smela v nekaterih slučajih bolj prosto postopati in delati, kakor se dela v trgovini. Treba bo, predno pride jesen, napraviti občen zbor, na katerega zadruške žid zdaj opozarjamo. Zadruha bo vzela v pravila določbo, da sme žito tudi na svojo roko kupovati in ne sprejemati le od udov.

Potem je tirjala vlada, da se naj sporazumemo z nasprotniki vsaj toliko, da društva ne bodo škode trpela. Mislim, da se bomo v ti točki tako sporazumeli, da nobena stranka ne bo več ustanavljala konkurenčnih društev ali zadrug; mi liberalcem ne, liberalci pa nam ne. V kratkem se snide sovet, ki se bo pečal z vprašanjem, kako pojasniti razmerje zadruge v Sinčivasi in nemške zadruge v Velikovcu. Jaz sem volje staviti predlog: Naj vsaka stranka predloži imenik zadružnikov; kdor je pri nas, ga nam Nemci ne smejo sprejemati več, kdor je pa pri Nemcih, ga mi ne vzamemo več. Nekateri posestniki so zdaj pri obeh zadrugah; tem naj se dá obrok, izstopiti iz ene ali druge, potem pa morajo ostati, kjer so. Tako naj bo premirje za nekaj, recimo 5 ali 10 let, potem bomo videli, kako stvar pojde za naprej. P.

Dopisi.

Dobrlavas. (Dodatek.) Zadnji „Mir“ je kratko poročal o pogrebu rajne gospe Mertlič; lepa je bila udeležba pri žalostnem sprevodu. Da so tudi Slovenci ranjko radi imeli, so pokazali z veliko udeležbo pri pogrebu; a čuditi se je bilo temu, da nemška zagrizenost sega še čez grob. Svoje junaštvo so namreč hoteli pokazati naši „Načni“ s frankfurtarskimi barvami pri trakovih, katere so pripeli k vencu z napisom „Letzter Gruss — der deutschen Frau“. Da blaga rajnika ni bila Nemka, to je vsakemu znano, kdor jo je poznal. Da se je pa kaj tako izzivajočega, kar je bilo gotovo naperjeno le na to, da bi se dražilo Slovence, obesilo celo na cerkveni križ, je pač skrajna nedostojnost in predrznost!

Dobrlavas. (Še enkrat procesija.) Poročali ste v zadnji številki o nesreči onega, ki je praznik sv. Rešnjega Telesa onečastil, vendar je pozabil dotični poročevalec nekaj drugzega omeniti. Cesar smo bili tukaj skozi vsa leta navajeni, to se letos ni zgodilo. Gg. uradniki — razun ene častne izjeme — se niso udeležili procesije. Zakaj ne? Menda vendar ni bil kriv začasni sodnik, kajti pod prejšnjimi sodniki so se zmiraj vsi udeležili. Naj bi bili storili dolžnost vsaj kot uradniki katoliške države, ako jih že versko prepričanje k temu ne sili. Če smo jim mi kmetje dobri, da jih s svojimi žulji preživimo, zakaj bi se oni ne ozirali na naš verski čut? Ali se ne udeleži sam cesar ta dan procesije? In sam sem imel kot vojak priložnost občudovati ta dan vse druge mnogo višje gospode uradnike v njihovi pobožnosti. Akoravno priprost človek, bi se vendar sramoval procesijo opazovati izza vežnih vrat, kar sem videl delati dva gospodiča; morebiti sta imela med procesijo pri vratih kaj drugzega opraviti, tega ne vem. Upam torej, da bomo videli drugo leto skupaj gospode in kmete in bomo častili skupno svojega Boga.

Kmet iz okolice.

Sinčavas. (Razen „fortšrit“.) Dne 1. junija se je pri Leitgebu zbralo veliko število gasilcev, „tajjih menerjev“ slovenskega pokoljenja. Vihrale so sevé „frankfurtarice“. Nesreče ni bilo druge nobene, kakor da so se domačini nekoliko sprli in da je bilo obilo gašenja notranjega ognja, ki tako nesrečno praska. — Mnogi delobroli farani delajo pikre opazke in šale, da se letos uradniki niso udeležili procesije na praznik sv. Rešnjega Telesa, kakor prejšnja leta. Ali je morda to tudi „fortšrit“? Hajl!

Škocijan. (Razno.) Škocijanske podružnice, katerih je pet, imajo vsako leto po vrsti na lepo nedeljo obhodno procesijo s sv. Rešnjim Telesom ali „pranganje“. Letos so bile na vrsti Sreje. Malokje je kdaj pri birmi tako lepa cerkvena slavnost, kakor so jo letos priredili Srejani in sosedni vaščani. Postavljeni so bili trije lepo ozaljšani slavoloki, vihrale so slovenske in papeževe zastave. Pot, po kateri se je vršila procesija, je bila olepšana s cveticami. Vsa čast pridnim deklicam, ki so se toliko trudile in oskrbele tako lepe vence. Mogočni pevski zbor je prav lepo popeval. Pohvaliti pa še moramo posebej mladeniče, ki so preskrbeli tako slovesno streljanje. — Mirno in veselo so dan pozneje, dne 2. junija, Kosovi svatje iz Samožnevasi obhajali ženitovanjsko gostijo, kar naenkrat pa jim skali veselje strašen klic: „Gori!“ In res se je dvigal na Ladinah mogočen dim; gorela je žaga pri benediktinskem gradiču „Wasserhofen“. Kakor pravijo, je po nepredvidnosti zakrivil ogenj žagar sam. Veliko žago je imel v najem sinški Leitgeb, ki ima veliko škodo na žagi in deskah. Škoda pa bi bila še mnogo večja, ko bi ne prihiteli tako hitro s svojimi brizgalnicami gasilci iz Sinčevasi in

iz Peračice, ki so delali neumorno. Velika sreča, da so imeli dovolj vode in da je zraven gozd, drugače bi lahko nesrečna postala tudi oba posestnika na Ladinah. — Kakor je „Mir“ že poročal, je naš nadučitelj gosp. Lesjak dné 14. majnika obhajal petdesetletnico svojega službovanja. Do zadnjega časa je prav pridno oskrboval tudi službo občinskega tajnika. Vsled starosti in obilnega drugega posla pa je odložil to mesto; nov občinski tajnik je sedaj vpokojeni žendarski stražmojster, g. Jos. Rebernik iz Pliberka. —a—

Od Kristofove gore. (Tri procesije) so prišle dné 30. maja na 900 metrov visoko goro, s katere je prav lep razgled na južno stran. Duhovnika sta prišla dva, iz Otmanj in Timenice, da sta romarje sprejela in jim zjutraj o štirih in pol petih opravila sv. maši. Bilo je do sto ljudi iz Golovice, Krčanj in Pöllinga. Prvi so začeli iz Golovice hoditi na sv. Kristofa, za njimi Krčanjani, potem pa še iz Pöllinga. V tej vrsti so šli tudi v cerkev. Lepo je bilo videti, ko se je ena procesija za drugo na pragu cerkve vrgla na kolena in nekaj časa klečala, predno je vstopila. Ker je časniku veselje poročati spodbudne zglede, naj omenim še nekaj. Slovencev (Krčanjanov) nisem štel 30, vendar so pa glasno molili, da sem bil ponosen nanje. V Gosposveto je prihajalo pač veliko večje število Slovencev, a slišal jih pri slovenski molitvi nisi. Povem, da me je bilo sram. Kaj si Nemci mislijo? Ali da Slovenci ni, ali ne znajo moliti, ali pa, da Slovenci sploh ne molijo. Kranjci so sami pač glasno molili tudi v cerkvi, a za duhovnikom pa tudi ne. Zakaj celó tam obmolknemo, kjer ima naš mili jezik še pravico?

Globasnica. (Skrajna nestrpnost naših nasprotnikov.) Da ima pri nas vse, kar le po slovenskem diši, svoje zagrizene nasprotnike, je bralcem „Mira“ že itak znano. Vendar moramo nasprotno zagrizenost še nekoliko pojasniti. Za enkrat to-le zadostuj: Pred kratkim je obiskal g. Busar iz Dobrlevasi tudi naš kraj in šel v gostilno, kjer se nahajajo našinci; tam je videl na mizi „Ciril in Metodove“ vžigalice, ter si ni vedel drugače ohladiti svoje „nemške“ (?) krvi, kakor da je staknil škatljico in jo nadomestil z „Bauernbundzunderji“. Če ta „olikaneč“ tako hrepeni po slovenskih vžigalicah, mu povemo, da si jih lahko kupi v Sinčivasi! — Pek iz Šmihela vozi svoj kruh tudi k nam; on je iz Štajerskega in ker se je baje drznil pripeljati seboj nekaj za gostilno, katera je našim nemčurkim gostilničarjem trn v očesu, le-ti nočejo kupovati od njega več kruha. Kaj pa sledi iz tega za vse, ki so katoliško-národnega mišljenja drugega, kakor tembolj trdno držati se gesla: „Svoji k svojim!“ — Prihodnjič nadaljevanje.

Globasnica. Zadnji „Mir“ je objavil par dopisov iz sosednih krajev in je med drugim tudi omenil, da pri obhodu na praznik presv. Rešnjega Telesa v Velikovcu in Prevaljah ni bilo videti — požarnih bramb. Le bodite potolaženi, dragi sosedje, zato pa se je udeležila pri nas požarna bramba „Malavas“ skupno cerkvenega obhoda — pa ne v tako ogromnem številu, kakor bi bili pričakovali. S tem pa ni rečeno, da bi ljudje, ki so sicer tudi udje omenjenega društva, se ne brigali za to cerkveno slavnost; udeležili so se obhoda in sicer kot — katoličani. „Bogu v čast, bližnjemu v korist“, — to je geslo požarnih bramb; da pa to nikakor ni „Bogu v čast“, če se držijo roke na gotovem delu telesa, če korakajo voditelji gasilcev s pokrito glavo pred Najsvetejšim, to je že marsikdo sprevidel, kakor že marsikaj družega. „Naši očetje so imeli navado moliti pri procesiji rožni venec glasno za drugim v oddelkih“, tako si je marsikateri mislil, ki je sicer tudi pri nemški požarni brambi, pa je vendar uvidel, da kaže katoličanu boljše, udeležiti se obhoda kot priprost kmet z rožnim vencem v roki. Lepo bi sicer bilo videti in slišati voditelje požarne brambe moliti glasno rožni venec, — če ga še niso pozabili. —r—

Globasnica. (Kaj se učijo.) Dobil sem v roke zvezek nekega šolarja in bral tam, kako ta popisuje svoj domači kraj Globasnica; med drugim je tudi pisal doslovno: „Nekateri (namreč prebivalci) govoré slovenski jezik, drugi pa nemški.“ Torej po vašem mnenju, gosp. nadučitelj, govorijo samo nekateri slovenski jezik; škoda da ste že tako dolgo v Globasnici in tega menda še ne znate! Konečno pa ste še postali — gotovo neradi — učitelj na slovenski šoli! Sploh pričakujemo javnega pojasnila o naši šoli, ker čujemo o neki spremembi! —s—

Mizica. (Praznik sv. Rešnjega Telesa. — „Štajerc.“) Sprejmi, dragi „Mir“ tudi iz naše mirne Mizice nekaj besedij. Pri nas imamo procesije sv. Rešnjega Telesa navadno na lepo nedeljo. Udeležba je bila letos pri tem lepem opravilu prav obilna. Dobro so se obnesli tudi fantje, ki so ves čas močno streljali s topiči. K procesiji so prišli tudi mižiški požarni brambovci s svojimi godci, kateri so pri procesiji ves čas prav lepo igrali in poveljali s tem božjo službo. Vse nam

je bilo po volji, le nemška komanda naših požarnih brambovcev ne, pa tudi trak, katerega je nosil načelnik požarnobrambovskih godcev okoli prsij v frankfurtarskih barvah z napisom „Glück auf“ gotovo ni bil na mestu. — Čudno je, da se lista „Štajerc“ njegovi lastni naročniki tako sramujejo. Ko smo prišli pri prej omenjeni slavnostni božji službi v Mižici iz cerkve, je nekdo prinesel ta list nekemu kmetu, kateri je naročen nanj; ta grdo pogleda list, ga vzame v roko in ga zmečka tako, da se ni videlo ime „Štajerc“, ga vtakne v žep in pravi, da ga bo poslal nazaj. Sram ga je torej bilo pred ljudmi, da je naročen na tak časnik. Vsem „Štajercem“ naročnikom torej kličemo: Le hitro pošljite „giftno krotó“ nazaj v Ptuj, ter si naročite naš „Mir“, ki je v resnici prijatelj kmetov in Slovencev, in katerega se vam ne bo treba sramovati pred ljudmi; le v čast vam bo! *Mlad Slovenec.*

Lipa nad Vrbo. (Občinska volitev.) Dné 28. maja smo imeli občinske volitve na novo ustanovljene občine Lipa nad Vrbo. Vsled hudega pritiska od nasprotni strani so zmagali liberalci na celi črti v vseh treh razredih. V III. razredu so imeli nasprotniki 69, mi 53 veljavnih glasov; v II. razredu nasprotniki 15, mi 10 glasov; v I. razredu nasprotniki 7, naši nobenega; jeden volilec je oddal beli listek. Nasprotna stranka, katere glavni vodja je nadučitelj Reš, se je res pokazala, da je „napredna“ („Deutschfortschrittlich“), a ne v znanju, ampak v surovosti in divjem obnašanju, kateremu ni para na svetu. Kakšne surovosti so ti „osrečevalci“ národa počenjali med in po volitvi, je moje pero preslabo, da bi moglo natanjko vse popisati. Po volitvi so se liberalci podali v Rajnerjevo gostilno, kjer so prav po hajdovski slavili svojo zmago z godbo in plesom do ranega jutra na dan sv. Rešnjega Telesa. Postava, kje si!

Sv. Višarje. (Posvečevanje oltarjev. — Vreme.) Na dan 3. junija t. l. smo okinčali sveto-višarski hrib z venci in z zastavami, v kolikor je bilo to mogoče na tako visoki gori. Pričakovali smo namreč prihod premilostljivega gospoda knezoškofa, ekscel. dr. Jožefa Kahna. Jutro tega dné je bilo krasno. Veselo so plapolale zastave v lahmem vetru, posebno mogočno slovenska trobojnica, katero smo pripeli na strelvod nad cerkvijo. Ali ravno ob 10. uri dopoludne, ko so zvonovi naznanili, da je mil. g. knezoškof dospel v Žabnice, vlila se je naenkrat močna ploha. Mislili smo, da se v takem vremenu višji pastir ne bode upal na goro. Vendar, dež je nekoliko ponehal in točno ob 3. uri popoldne je dospel prevzvišeni naš dušni nadpastir na goro v spremstvu več preč. gg. duhovnov. Drugi dan, t. j. 4. junija, ob 8. uri se je pričelo posvečevanje dveh novih oltarjev ter je trajalo do 1/2.11. uri opoludne. Prisostovalo je pri sv. opravilu prem. gosp. knezoškofa 10 duhovnov iz bližnje okolice. Ljudij je bilo navzočih kakih 200. Popoludne ob 1/2.2. uri se je premil. g. knezoškof s svojim spremstvom odpeljal po saneh nazaj v Žabnice. Nova oltarja se nahajata v stranskih kapelicah, in sicer sv. Jožef na epistelski in sv. Ana na evangelski strani. To ti je prava dika sv. višarskega svetišča; dalje ko gledaš podobe, lepši se ti zde. Izdelal je obe v vzvišenem relifu na kararski mramor naš vrli akademični podobar g. A. Progar. Oltarsko mizo, podstav, okvir podobam in vse druge dele pa je jako okusno in trdno napravil kamnosek g. Vogler. Slava umetnikoma! — Vreme je do danes, t. j. 8. t. m., stalno neugodno. Dež, gosta megla in veter menjavajo dan na dan. Vsled tega je tudi romarjev malo. Grozno „prijetno“ tako samotarenje! —č.

„Učiteljski dom.“

Darovi.

Došlo nam je sledeče pismo državnega poslanca bl. g. dr. M. Ploj-a: „Pobiral sem med slovenskimi državnozbornskimi poslanci za „Učiteljski dom“ in dovolil sem si po poštni nakaznici Vam poslati svôto 200 kron, katero so dali: Jaz, Žičkar, dr. Tavčar, dr. Sušteršič in Plantan po 20 kron; Pfeifer, Berks, Vencajz, Spinčič, dr. Žitnik, Robič, dr. Ferjančič, Pogačnik, dr. Gregorčič in Povše po 10 kron. Veseli me, da mi je bila dana prilika nabrati za tako važno in imenitno podjetje nekaj denarja. S srčnim pozdravom dr. Ploj.“

Društvo se po tej poti iskreno zahvaljuje vrlim našim poslancem za njihovi dar, še bolj pa za njihovo priznanje, da nam je „Učiteljski dom“ tako važno in imenitno podjetje. Bolj ko bodo naši rodoljubi to dejstvo spoznali, lažje se bodo dobila potrebna sredstva za popolni vspeh!

Dalje so darovali: blag. g. nadštadni zdravnik dr. Janežič 40 K; bl. g. dr. Alojzij Kraut, odvetnik v Kamniku na Kranjskem, z gospo soprogo, namesto venca na krsto pokojnega Ignacija Glinika p. d. Staudacherja 20 K; č. g. župnik Iv. Sirnik 5 K; č. g. Jan. Kunce 4 K; g. A. Vzor 2 K; g. F. Sovič 20 K; g. J. Cajnkar 2 K; g. M. Prosekar 2 K; g. A. Podhostnik 10 K; g. A. Kolar v Oplotnici 4 K. Priserčna hvala! Živeli nasledniki!

Porotne obravnave v Celovcu.

Divji lovec. Pri prvi obravnavi v tem zasedanju, dné 2. t. m., je stal pred porotniki 52-letni Jur Užnik iz Sel. Ko je šel dné 13. sušca l. l. streljat divje koze, ga je zasledil lovec Oraže iz Borovelj. Ko ga je Užnik zapazil, je bežal, Oraže pa za njim. Nato se je Užnik ustavil in ustrelil na Oraže-ta. Ena krogla je šla temu skozi klobuk, druga pa v desne prsi. Oraže je prišel še do Močnika, tam pa je obležal. Užnik trdovratno taji, da je on streljal na Oraže-ta, ta pa izjavlja, da je Užnika gotovo spoznal. Obtoženec hoče dokazati, da je bil ob uri nesreče pri Male-ju v Selah, a priče, katere je navajal, tega niso potrdile. Porotniki so Užnika spoznali enoglasno za krivega in sodišče ga je obsodilo na 8 let težke ječe s postom vsak mesec. — Slovenske priče so zaslišavali s pomočjo tolmača.

Uboj. 25letni delavec Jan. Vilče iz Šent-Janža na Presenu je dné 14. sušca t. l. v Hüttenbergu pil z Lizo Alijančič, ženo nekega rudarja. Ob 11. uri po noči sta oba vinjena zapustila gostilno, na cesti pa sta se sprla radi par kron, katere je Alijančič bila dolžna Vilčetu. Ta je s težko palico udaril ženo po glavi, da je obležala mrtva. Ubijalec je svoj zločin priznal. Dobil je tri leta težke ječe s postom.

Rop. Čedna trojica je stala dné 3. t. m. pred porotniki: 39letni L. Wallner, 57letni F. Mička in 36letni G. Konrad, vsi že večkrat kaznovani. Dné 13. jan. l. l. so po Celovcu popivali na stroške delavca M. Vovka, potem pa so ga na Št. Rupertske cesti napadli, ga vrgli na tla, in mu vzeli zveženj z jestvili in nekaj denarja. Zato so bili obsojeni radi ropa in sta dobila Wallner in Mička po 3 1/2, Konrad 3 leta težke ječe.

Posilstvo. V tajni seji je bil 32letni oženjeni zidar J. Supik iz Wernberga radi posilstva obsojen na 6 let težke ječe.

Uboj. V Trebnju nad Beljakom je bilo dné 18. maja t. l. več kranjskih drvarjev, ki so se sprli, a potem spravljeni odšli iz gostilne. Tam je ostal hlapec J. Wulschnig. Nakrat je priletel kamen skozi okno. Imenovani hlapec leti nato z debelim kolom na prsto in najde tam drvarja Jan. Koširja, doma iz Kranjske Gore. Košir beži, Wulschnig za njim do nekega kota, kjer Koširja dohiti in ga s klicem: „Tu je Kranjec“, tako silno udari po glavi, da je Košir na mestu obležal mrtev. 25-letni Wulschnig je dobil poldrugo leto težke ječe.

Kriva prisega. 30-letna kmetica Ana Rap iz Dolje vasi pri Žrelcu, mati peterih otrok, je bila pred sodnijo krivo prisegla. Po smrti svoje tete je ohranila tri hranilnične bukvice, vredne 3141 kron, ter je rekla pred sodnijo, da so ji bile od tete darovane. Škoda je sicer pozneje poravnala, a zdaj je bila tožena zaradi krive prisega. Obsodili so jo na tri mesece težke ječe.

Poneverjenje. 39-letni rudar Jož. Lausegger iz Slov. Plajberga je bil od l. 1897. do 1900 pismo- noša pri pošti v Podgori in je v tej dóbi poneveril 210 kron, katere so mu bile izročene na poštnih nakaznicah. Dobil je eno leto težke ječe in povrniti mora škodo.

Uboj. 22-letni hlapec Jak. Poberšnik na Navršnikovem vrhu je dné 9. marca t. l. pahnil hlapca Pr. Močnika v Prevaljah tako v hrbet, da je Močnik vsled tega umrl. Prepir je nastal radi neke verižice za žepno uro. Poberšnik je dobil poldrugo leto težke ječe.

Nenravnost, krivo pričevanje itd. Cela dva dni, dné 6. in 7. junija, je trajala obravnava zoper štiri obtožence, ki so ob enem sedeli na zatožni klopi. Glavni obtoženec je bil po vsem Rožu znani, 34letni krčmar, trgovec in podjetnik pri dravskih stavbah, Janez Stangl v Glinjah. Obtožen je bil radi posilstva, krive prisega in zapeljavanja h krivemu pričevanju. Ž njim so bili obtoženi tudi njegova žena Marija Stangl, prejšnji paznik Fr. Veit in hlapec L. Glančnik radi zapeljavanja h krivemu pričevanju. Stangla in njegovo ženo je zagovarjal dr. Abuja, druga dva dr. Franc Luggin. Poklicanih je bilo 42 prič, med njimi 12 žensk. Obravnava je bila večinoma tajna. Porotnikom se je stavilo 13 vprašanj. Marija Stangl in Fr. Veit sta bila oproščena, L. Glančnik je dobil radi krivega pričevanja štiri tedne zapora, glavni obtoženec J. Stangl pa je bil radi nenravnosti in zapeljavanja h krivemu pričevanju obsojen na 14 mesecev težke ječe. Tudi mora plačati vse stroške.

Sprejem v Marijanišče.

Fantje, ki želé biti sprejeti v deško seminšče „Marianum“, naj pošljejo svoje prošnje skrajno do 16. julija marijaniškemu vodstvu, ter se naj do tedaj predstavijo osebno. Prošnje naj bodo adresovane na knezoškofijski ordinarijat v Celovcu. K prošnji je treba sledečih prilog:

1. Krstni list. 2. Zadnje šolsko spričevalo. 3. Zdravnikovo spričevalo, da je prosilec zdrav.

4. Spričevalo, da ima stavljen ošpice. 5. Izjava očetova ali varuhova, da bodo v fantu podpirali duhovski poklic, ter plačevali letnih 300 kron sustentacije. 6. Kdor želi, da se mu ta donesek zniža, naj priloži izkaz o svojem premoženju, ter se naj izjavi, koliko more plačati. Vsprejemna komisija bode potem določila, koliko ima vsakteri plačati. Gojenci, ki se hočejo učiti godbe, imajo na mesec še povrh plačati 2 do 4 kroge.

Fantje, ki hočejo vstopiti v prvi gimnazijski razred, morajo popred napraviti sprejemno skušnjo na javni gimnaziji. V Celovcu se bodo fantje zapisovali za to-le skušnjo 14. in 15. julija, skušnja pa bo 15. in 16. julija, in se začne ob 9. uri zjutraj. Za sprejem v Marijanišče stavijo se sledeči pogoji:

1. Po naročilu sv. Tridentinskega zbora mora biti prosilec zakonskega rodu. Nezakonski se ne sprejme noben.

2. Mora biti ali na Koroškem rojen, ali tú imeti domovinsko pravico. Zadostuje tudi, če prebivajo stariši v krški škofiji.

3. Za prvi gimnazijski razred mora biti prosilec star od 10 do 13 let.

4. Mora biti popolnoma zdrav. V prvi vrsti morajo biti zdrave prsi, pljuča, ušesa, oči in mora prosilec znati gladko govoriti.

5. Mora biti prosilec nepokvarjen, pobožen in zmožen za uk.

6. Mora biti volje, postati duhovnik in kot tak služiti v krški škofiji.

7. Kdor je sprejet, je dolžen podvreči se v vseh rečéh Marijaniškim pravilom in hišnemu redu.

8. Vsprejeti naj prinesejo s seboj v zavod: a) dve obleki, obsegajoči klubok, kravato, telovnik, hlače, sukno in vsaj dva para obuvala. Obleka mora biti temna; b) pet sraje in spodnjih hlač, šest parov nogavic, šest žepnih rut, dva para prtičev, vsaj tri serviete, namizno orodje: žlico, nož in vilice, in vsaj tri obrisalke in ene hlače za kopanje.

V Celovcu, dné 1. junija 1902.

Marijaniško vodstvo.

Novičar.

Na Koroškem.

Koroški „Vse-Nemci“ so si minulo nedeljo dné 8. t. m. v Beljaku osnovali svoje vsenemško društvo. Nočejo več hoditi z nemškimi nacionalci, marveč hočejo še odločneje nego ti udrihati po Slovanih. Na shodu je menda bilo 200 ljudij. Ali so tudi prali umazano perilo Wolfvo, o tem molči poročilo. V odbor je izvoljen tudi tiskar Rud. Bertschinger v Celovcu. Ta mož ima res obsežno vsestransko dušo. Ob pondeljkih izdaja vsenemško glasilo „Kärnter Wochenblatt“, ob sredah prihaja iz njegove tiskarne socijaldemokratični „Volkswille“, ob četrkih pa izdaja „Bauernzeitung“-o, ki naj reši naše kmete. Prej je celo bil tudi že odgovorni urednik slovensko pisanega „Kmetkega lista“! Ta mož gotovo spada v odbor vsenemškega društva. Če on ne prinese rešitve Korošcem, kdo pa potem? — Iz Velikoveca je izvoljen v odbor znani trgovec Hutt. Slovenski kmetje iz okolice, — dobro si zapomnite to ime! — Od nadaljnih razprav ni kaj posebnega omeniti. Nekako glavno besedo je imel trgovinski učitelj Pohl iz Celovca. Da se je posebno udrihalo po „klerikalcih“, je umevno. V razprave so posegli tudi socijalni demokratje, katerih je prišlo več na shod. Izdajalska pesem „Wacht am Rhein“ je zaključila shod.

Duhovske zadeve. Č. g. Iv. Konradi, župnik v Št. Juriju na jezeru, je postal župnik pri sv. Boštjanu. — Prestavljena sta gg. provizorja: H. Pietschnig iz Ettendorfa v Zgornji Milštati in M. Thaller iz Št. Jožefa na Trati v Št. Jur ob jezeru. — Razpisana je do dné 28. julija župnija Št. Jur ob jezeru.

Samomorji. V Lipi na Zgornjem Koroškem se je ustrelil J. Hartlieb. Mešalo se mu je radi preoblega žganjepitja. — V Celovcu se je hotel ustreliti huzarski stražmojster M. Ašenberger. Krogla je obtičala v prsih. Teško ranjenega so prepeljali v bolnišnico. — Dnó 7. t. m. dopoldne je blizu južnega kolodvora skočil pod vlak nek neznan delavec. Vlak mu je odtrgal desno roko in ga težko poškodoval. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer pa se je branil povedati svoje ime in zakaj se je hotel sam usmrčiti. Dognali so, da se imenuje Sabidussi in da je delal v Celovcu.

Drobiž. Presvitli cesar je podaril 800 K za zidanje podružne cerkve v Veliki vasi, župnija Brda. — Deželni predsednik se je mudil dné 31. maja v kanalski dolini in obiskal ondotne občine, da se pouči o potrebah prebivalcev. — Razpisano je mesto babice za občino Važenberg do 30. junija. — Deželno razstavo nameravajo napraviti leta 1905. v Celovcu. — V političnem okraju Št. Vid se

je med perutnino pokazala kolera. Storilo se je potrebno, da se kužna bolezen zaduši. — Dekla Marija Rutnik v Löllingu je svojega novorojenega otroka umorila in skrila v — lisičji jami, kjer so ga pozneje našli. Nečloveško mater so zaprli. — Na dvorazredni, utraktivistični šoli v Melvičah je razpisano mesto šolskega voditelja do dné 21. junija. Zahteva se znanje slovenščine. — Prestavljen je šolski voditelj g. Jan. Mak iz Glinj na Ojstrico.

Križem sveta.

Združitev. Kluba slovenskih državnih poslancev, namreč „Slovanski centrum“ in „Hrvatsko-slovenski klub“, sta se združila v en klub. Načelnika sta dr. Šusteršič in Ivčević, podnačelnik dr. M. Ploj. Nova zveza šteje 28 članov. Dobro! V edinstvi je moč!

Mir v Južni Afriki. Mir v Južni Afriki je sklenjen in že slovesno proglašen. Angleški vojskovodja Kitchener je brzojavil iz Pretorije, da so dné 31. maja burski odposlanci podpisali predložene mirovne pogoje. Zadnji dan meseca maja je prinesel torej Burom in Angležem, cesar so si na obeh straneh že dolgo želeli, namreč mir. Vojska v Južni Afriki je trajala blizu 33 mesecev, torej nad poltretje leto. Vsi omikani národi so stali s svojim sočuvstvom na strani Burov, ker je na njihovi strani bila pravica. Gospodstvaželjni Angleži so se hoteli polastiti burske zemlje in burskega premoženja. V začetku vojskovanja se je godilo Burom slabo. Takrat so se Buri v velikem številu postavljali na odprtem bojnem polju svojim nasprotnikom v bran, a niso imeli sreče. Zato so spremenili način vojskovanja. Na skritih mestih so se pojavljali posamezni burski oddelki, iznenadili so nepripravljene Angleže, jih dobro naklestili, potem pa zopet izginili. Čeprav so bili v teh majhnih bojih Buri večinoma srečni, vendar so si tudi želeli pravičnega miru. Vsi moški so bili v vojski; doma so ostale le žene in otroci. Poljedelstvo je nehalo, ž njim pa tudi obrt in trgovina. Buri so čutili, četudi srečni v svojih bojih, vendar tudi vso težo in krutost vojske. Še bolj veseli pa so sklenjenega miru Angleži. Njihov ugled, ker so se slabo vojevali, je pred vsem svetom mnogo trpel. Nepregledno število vojakov in častnikov je umrlo na bojnem polju. Na milijone denarja se je potrosilo za vojne stroške. Mnogi Angleži so tudi uvideli, da delajo krivico Burom in to jih je bolelo. Zato je zavladdalo po Angleškem nepopisno veselje, ko se je dné 1. junija, zadnje nedeljo, razglasilo, da je mir gotovo sklenjen. Miru se veseli posebno kralj, kateri se dá v kratkem z vsem sijajem kronati. Pogoji, pod katerimi se je sklenil mir, so sledeči: 1. Buri odložijo takoj orožje in je oddajo. Angleškega kralja Edvarda VII. pripoznajo kot svojega vladarja in se mu ne bodo več upirali. 2. Vsi Buri izven domovine, tudi taki, ki so bili v boju proti Angležem, ako sedaj pripoznajo pokroviteljstvo Angležev, se smejo vrniti. 3. Vsem Burom se vrne prostost in njih imetje. 4. Ne bo se postopalo proti onim, ki so se bojevali proti Angležem. Glavna točka, neugodna za Bure je pač prva, v kateri morajo od slej pripoznati angleškega kralja kot vrhovnega vladarja. Sedaj še natančnosti o tej točki niso znane, zato je mogoče, da angleški kralj vkljub temu ne bo imel pri Burih mnogo govoriti. Potem bi bili imenoma sicer Buri odvisni od Angležev, v istini pa ne. Vsi prijatelji majhnega burskega národa upajo, da se je pogodba sklenila v tem za Bure ugodnem smislu.

O veliki nesreči, ki jo je povzročil izbruh ognjenika (vulkana) Mont Pelé na otoku Martinik, se še poroča: Najprej je začel pepel padati iz ognjenika dné 3. maja popoldne; prebivalstvo bližnjih naselbin je takoj zaprlo svoje hiše in bežalo. 5. maja je začel padati pepel tako na gosto, da je nastal mrak po dnevu in se skoro solnce ni videlo skozi; ob jednem je padalo goreče blato, ki je užgalo in pokončalo dve tovarni ter je zgubilo življenje 30 oseb, čeravno so se tovarne takoj izpraznile ljudij. Vendar se še vedno ni verovalo na kako nesrečo. V noči od 6. maja je h kratu začel silno razsajati vihar, vsled česar so narastle vse reke in stopile čez bregove z velikim gromom. Zjutraj je bilo vse preplavljeno. Prebivalstvo mesta St. Pierre je prestrašeno začelo se izseljevati, med tem ko so hudodelci udrli v izpraznjene hiše in kradli ter odnašali kar so dosegli. Noč 7. maja je bila popolnoma mirna, a 8. maja med 6. in 8. uro pa se je zgodila strašna nesreča, ki je uničila mesto in vse prebivalce, kar jih ni prej zbežalo. Ob 6. uri so se začeli pojavljati v globočini gromi, podobni strelom iz mogočnih topov; med tem je začela pokati zemlja daleč okoli gorovja in po gorovju Mont Pelé-ja samega. Iz razpoklin je silil dim in smradljivi plini. V četrte ure je bilo vse ozračje nasičeno z dimom in plini. Nastal je tako temen mrak, kakor kedar otemni solnce. Prebivalci mesta — mnogi od njih še niti ne oble-

čeni — so jokaje in z rokami vijoč tekali po ulicah, a mrak je nastal tako gost, da drug drugega niso videli in so po ulicah drug drugega podirali na tla. Beganja je bilo hitro konec, kajti ljudje so zaporedoma popadali po tleh, omamljeni od plinov, in so se hitro zadušili. Ob 7. uri se je strašno streslo, gora se je razpočila, na vseh krajih je šinil iz nje ogenj in goreča lava ter se razlila v nižave. Ali v tem groznem trenutku že ni bilo v mestu enega živega človeka več. Vulkan je na to jel bruhati goreče skalovje in žindro, ter vso okolico spremenil v goreče morje. — Število mrtvih v San Pierru je uradno cenjeno na 30.000 oseb.

Tržne cene.

V Celovcu, dné 5. junija 1902.

Ime blaga	na birne		na hektolitre		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenca . . .	—	—	—	—	— konj
rž	9	25	11	56	— pitanih volov
ječmen . . .	—	—	—	—	16 vprežnih volov
oves	5	65	7	06	— juncev
turšica . . .	8	14	10	17	76 krav
pšeno	14	—	17	50	— 2 telci
fižol rdeč . .	—	—	—	—	— pitanih svinj
krompir . . .	3	—	4	88	— prasce
grah	—	—	—	—	
ajda	7	36	9	20	

Pitani voli so po 340 K do 400 K, vprežni voli po 280 K do 290 K, krave po 140 K do 290 K.

Sladko seno je meterski cent po 6 K — v do 6 K 50 v, kislo seno po 4 K — v do 6 K — v, slama po 3 K 60 v do 4 K 20 v.

Promet je bil slab.

Velikovec, dné 4. junija. Prignali so: 154 volov, 52 krav, 5 telic, 5 telet. Cena za pitano živino 60 do 64 kron, za vprežno živino 52 do 58 kron za meterski cent žive vage. 230 ovc, 8 koz. Promet je bil dober, zlasti z ovcami. Cene visoke.

Beljak, dné 4. junija. Prignalo se je: 12 konj, 5 pitanih volov, 49 vprežnih volov, 26 juncev, 23 krav, 13 telic, 2 bika. Kupcev je bilo malo; kupčija in cene slabe.

Dražbe.

(Kratice: vl. št. — vlozna številka; d. ob. — davčna občina.)

Celovec. Dnó 19. junija, ob 11. uri, dvorana št. 66. Posestvo v Želučah, vl. št. 32, d. ob. Želuče. Cena 3650 kron, najnižja ponudba 2433 kron.

Beljak. Dnó 25. junija ob 9. uri, Rautereva kmetija v Št. Rupertu ob Beljaku, vl. št. 51, d. ob. Št. Rupert. Cena 9399 kron, najnižja ponudba 6266 kron.

Loterijske številke od 7. junija 1902.

Gradec 10 44 90 64 40

Dunaj 1 22 69 8 76

NAZNANILA.

Zahvala.

Grozovita usoda vzela mi je nepričakovano mojega ljubljenelega soproga

Ignacija Glinik-a

v najboljši njegovi možki dobi. Od vseh strani dobila sem zagotovila iskrenega sožalja, meni na veliko tolažbo. K zadnjemu, častnemu sprevedu pa se je sešla mnogoštevilna množica sorodnikov in znancev, celo iz sosednih kronovin, katerega je vodila petorica čast. g. duhovnikov, na čelu nji č. g. pliberški dekan Bauer. Naj bode tem potom vsem vkup izrečena najpristranejša moja zahvala!

Lončavas pri Pliberku, dné 9. junija 1902.

Helena Glinik-Staudacher.

Ponudba za počitnice.

Če boče kak gosp. duhovnik svoje počitnice v prav mirnem in zdravem kraju preživeti, dobi za mesec avgust brezplačno stanovanje, hrano po pogodbi.

Conditio: Quotidie celebrare ad intentionem parochi (Int. 2 K.) — Več pové Franc Mihl, župnik v Št. Lipšu, p. Dobrlavas. Koroško.

Ugodna priložnost za slovenske trgovce in gostilničarje.

V najem se dajo takoj za gostilno in prodajalnico jako primerni prostori posojilnične hiše v Šmihelu nad Pliberkom. V hiši sta razun posojilnice tudi poštni in občinski urad. Ponudbe sprejema: Josip Kraut, načelnik posojilnice v Šmihelu nad Pliberkom.